

Covid-19 και νεοεμφανιζόμενος Σακχαρώδης Διαβήτης

Ολοένα και περισσότερα δεδομένα υποδηλώνουν ότι η νόσος COVID-19 πιθανόν πυροδοτεί την εκδήλωση Σακχαρώδη Διαβήτη (ΣΔ) σε ασθενείς χωρίς ιστορικό, ενώ προκαλεί σοβαρές επιπλοκές σε ασθενείς με προϋπάρχοντα διαβήτη. Στις 12 Ιουνίου δημοσιευμένο γράμμα στο διεθνούς κύρους περιοδικό New England Journal of Medicine (Rubino F et al) υπογραμμίζει αυτές τις διαπιστώσεις και ανακοινώνει τη δημιουργία ομάδας για την παγκόσμια καταγραφή των ασθενών με πρωτοεμφανιζόμενο ΣΔ σε λοίμωξη COVID-19 (CoviDIAB Project). Η Ακαδημαϊκή Υπότροφος **Παρασκευή Καζάκου** και η Καθηγήτρια της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών **Ασημίνα Μητράκου**, συνοψίζουν τα πρόσφατα δεδομένα.

Φαίνεται ότι υπάρχει αμφίδρομη σχέση μεταξύ της νόσου COVID-19 και του ΣΔ. Από τη μια πλευρά ο διαβήτης σχετίζεται με αυξημένο κίνδυνο λοίμωξης από COVID-19, ενώ από την άλλη ασθενείς με νόσο COVID-19 μπορεί να εκδηλώσουν πρωτοεμφανιζόμενο ΣΔ ή αν είναι ήδη διαβητικοί εμφανίζουν σοβαρές μεταβολικές διαταραχές, όπως διαβητική κετοξέωση και υπεροσμωτικότητα, για τις οποίες χρειάζονται ιδιαίτερα υψηλές δόσεις ινσουλίνης (Chee YZ et al. Diabetes Res Clin Pract 2020, Ren H. Cardiovasc Diabetol 2020).

Ο ιός που προκαλεί τη λοίμωξη COVID-19 συνδέεται με τους υποδοχείς του μετατρεπτικού ενζύμου της αγγειοτενσίνης 2 (ACE2), οι οποίοι εκφράζονται σε καθοριστικούς ιστούς και όργανα για το μεταβολισμό, όπως είναι τα β-κύτταρα του παγκρέατος, ο λιπώδης ιστός, το λεπτό έντερο και οι νεφροί. Γι' αυτό το λόγο, ο συγκεκριμένος ιός πιθανόν ασκεί πλειοτροπική δράση στο μεταβολισμό της γλυκόζης επιδεινώνοντας την παθοφυσιολογία προϋπάρχοντος διαβήτη ή προκαλώντας νέους μηχανισμούς εκδήλωσης ΣΔ.

Εξάλλου, είναι ήδη γνωστό ότι και άλλοι κορωνοϊοί που συνδέονται με τους υποδοχείς ACE2 μπορούν να προκαλέσουν ΣΔ με αυξημένη επίπτωση διαβητικής κετοξέωσης. Σε ασθενείς με πνευμονία από κορωνοϊό SARS 1 έχει παρατηρηθεί αυξημένη συχνότητα εκδήλωσης υπεργλυκαιμίας νηστείας και οξέως πρωτοεμφανιζόμενου ΣΔ (Yang J-K. Acta Diabetol 2010).

Οι συγκεκριμένες παρατηρήσεις οδηγούν στην υπόθεση μιας πιθανής ξεχωριστής διαβητογόνου επίδρασης της λοίμωξης COVID-19, πέρα από τα έως τώρα γνωστά αποτελέσματα που προκαλεί το στρες από βαριά ασθένεια. Δεν είναι, όμως, ξεκάθαρο αν οι διαταραχές στο μεταβολισμό της γλυκόζης που εκδηλώνονται σε βαριά νόσο COVID-19 παραμένουν και μετά το πέρας της λοίμωξης. Προκύπτουν αρκετά ερωτήματα σχετικά με τη συχνότητα εκδήλωσης πρωτοεμφανιζόμενου ΣΔ, αν είναι ΣΔ τύπου 1 ή τύπου 2 ή νέος τύπος διαβήτη, αν οι ασθενείς που έχουν ήδη νοσήσει παραμένουν σε αυξημένο κίνδυνο εκδήλωσης ΣΔ ή διαβητικής κετοξέωσης, καθώς και αν στους ήδη διαβητικούς ασθενείς η λοίμωξη COVID-19 αλλάζει την παθοφυσιολογία και τη φυσική πορεία του διαβήτη.

Προκειμένου να απαντηθούν όλα αυτά τα ερωτήματα, θεσπίστηκε μια διεθνής ομάδα κορυφαίων ερευνητών στον τομέα του διαβήτη, η οποία και κατέστρωσε σχέδιο παγκόσμιας καταγραφής ασθενών με ΣΔ σχετιζόμενο με λοίμωξη COVID-19 (<https://covidiab.e-dendrite.com>). Αρχικός στόχος είναι η καταγραφή της έκτασης και του φαινοτύπου του πρωτοεμφανιζόμενου ΣΔ σε ασθενείς με υπεργλυκαιμία και λοίμωξη COVID-19 και οι οποίοι δεν είχαν ιστορικό ΣΔ ή αυξημένης γλυκοζυλιωμένης αιμοσφαιρίνης. Σε δεύτερο επίπεδο θα

επεκταθεί και σε ασθενείς με προϋπάρχοντα ΣΔ οι οποίοι κατά τη διάρκεια της λοίμωξης εκδηλώνουν σοβαρές μεταβολικές διαταραχές. Η συλλογή αυτών των δεδομένων θα βοηθήσει στην κατανόηση των επιδημιολογικών χαρακτηριστικών και της παθογένεσης του ΣΔ σε νόσο COVID-19, καθώς και στην καλύτερη αντιμετώπιση των ασθενών κατά τη διάρκεια και μετά το πέρας της λοίμωξης. Το θέμα είναι τόσο σοβαρό που απασχόλησε ολόκληρη συνεδρία στο Αμερικανικό Διαβητολογικό Συνέδριο το οποίο ευρίσκεται εν εξελίξει από τις 12 έως τις 16 Ιουνίου 2020.